

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 25ης Νοεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική πολιτική – Οδηγία 2003/88/ΕΚ – Προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων – Άρθρο 7, παράγραφος 1 – Δικαίωμα σε χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών κατά τη λύση της σχέσης εργασίας – Πρόωρη λύση της σχέσης εργασίας εκ μέρους του εργαζομένου»

Στην υπόθεση C-233/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 29ης Απριλίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Ιουνίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

WD

κατά

job-medium GmbH, υπό εκκαθάριση,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Ziemele (εισηγήτρια), πρόεδρο του έκτου τμήματος, προεδρεύουσα του εβδόμου τμήματος, T. von Danwitz και A. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο WD, εκπροσωπούμενος από τους G. Storch και R. Storch, Rechtsanwälte,
- η job-medium GmbH, υπό εκκαθάριση, εκπροσωπούμενη από τον F. Marhold, Rechtsanwalt,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch και από τις J. Schmoll και C. Leeb,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον B.-R. Killmann και την C. Valero,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Απριλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ 2003, L 299, σ. 9), και του άρθρου 31 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του WD και της πρώην εργοδότης του, της job-medium GmbH, υπό εκκαθάριση, σχετικά με την άρνησή της να καταβάλει στον WD χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών κατά τη λύση της σχέσης εργασίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 της οδηγίας 2003/88 έχουν ως εξής:
  - «(4) Η βελτίωση της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία είναι στόχος ο οποίος δεν μπορεί να εξαρτάται από καθαρά οικονομικές εκτιμήσεις.
  - (5) Όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν επαρκείς περιόδους ανάπαυσης. Η έννοια της “ανάπαυσης” πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες χρόνου, και συγκεκριμένα ημέρες, ώρες ή και κλάσματα τους. Οι εργαζόμενοι στην Κοινότητα πρέπει να διαθέτουν ορισμένες ελάχιστες περιόδους ανάπαυσης, ημερησίας, εβδομαδιαίας και ετήσιας καθώς και κατάλληλα διαλείμματα εργασίας. Επίσης, θα πρέπει να προβλέπεται σχετικά και μια μέγιστη κατ' εβδομάδα διάρκεια εργασίας.»
- 4 Το άρθρο 1 της ως άνω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:
  - «1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει τις στοιχειώδεις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας όσον αφορά την οργάνωση του χρόνου εργασίας. [...]»
- 5 Το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ετήσια άδεια», ορίζει τα εξής:
  - «1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές για την απόκτηση του σχετικού δικαιώματος και τη χορήγηση της άδειας.
  2. Η ελάχιστη περίοδος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών μπορεί να αντικαθίσταται από χρηματική αποζημίωση μόνον σε περίπτωση τερματισμού της εργασιακής σχέσης.»

6 Το άρθρο 23 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Επίπεδο προστασίας», ορίζει τα εξής:

«Μη θιγομένου του δικαιώματος των κρατών μελών να εκπονήσουν, προϊούσης της κατάστασης, διαφορετικές νομοθετικές, κανονιστικές και συμβατικές διατάξεις περί του χρόνου εργασίας, εφόσον οι ελάχιστες απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας τηρούνται, η θέση σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν συνιστά βάσιμη δικαιολογία για υποβάθμιση της γενικής προστασίας των εργαζομένων.»

Το αυστριακό δίκαιο

7 Το άρθρο 10 του Urlaubsgesetz (νόμου περί αδειών), της 7ης Ιουλίου 1976 (BGBl. I, 3/2013), ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την ημερομηνία λύσης της σχέσης εργασίας, ο εργαζόμενος δικαιούται, για το έτος αναφοράς στο οποίο λύθηκε η σχέση εργασίας, χρηματική αποζημίωση για την ετήσια άδεια που αντιστοιχεί στην αναλογία της διάρκειας της απασχόλησης κατά το έτος αναφοράς προς το σύνολο του έτους αναφοράς. Άδεια ήδη ληφθείσα αφαιρείται από την αναλογία της ετήσιας άδειας. [...]

2. Δεν καταβάλλεται χρηματική αποζημίωση εάν ο εργαζόμενος καταγγείλει πρόωρα τη σχέση εργασίας χωρίς σπουδαίο λόγο.

3. Όσον αφορά τη μη ληφθείσα άδεια των προηγούμενων ετών αναφοράς, ο εργαζόμενος δικαιούται, αντί για τις οφειλόμενες αποδοχές άδειας, αντισταθμιστική αποζημίωση η οποία αντιστοιχεί στο σύνολο των οφειλόμενων αποδοχών άδειας, εφόσον το δικαίωμα στην άδεια δεν έχει αποσβεσθεί. [...]

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8 Ο WD απασχολήθηκε στην job-medium από τις 25 Ιουνίου 2018 έως τις 9 Οκτωβρίου 2018, ημερομηνία κατά την οποία κατήγγειλε πρόωρα και αδικαιολόγητα τη σχέση εργασίας. Κατά την περίοδο της απασχόλησής του, ο WD απέκτησε δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών 7,33 εργάσιμων ημερών, εκ των οποίων είχε κάνει χρήση 4 ημερών. Το υπόλοιπο αδειάς του WD κατά τη λύση της σχέσης εργασίας ανερχόταν σε 3,33 ημέρες. Επικαλούμενη το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί αδειών, η job-medium αρνήθηκε να καταβάλει στον WD τη χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών, η οποία ανερχόταν στο ποσό των 322,06 ευρώ.

9 Θεωρώντας ότι η διάταξη αυτή αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, ο WD άσκησε αγωγή με αίτημα την καταβολή της επίμαχης χρηματικής αποζημίωσης.

10 Η αγωγή του απορρίφθηκε πρωτοδίκως και κατ' έφεση, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 2, του νόμου περί αδειών.

11 Το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία), το οποίο επιλήφθηκε αίτησης αναιρέσεως κατά της απόφασης που εκδόθηκε κατ' έφεση, επισημαίνει ότι η απώλεια του δικαιώματος αποζημίωσης για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 2, του νόμου περί αδειών, περιορίζεται στην περίπτωση της

οικειοθελούς αποχώρησης του εργαζομένου χωρίς σπουδαίο λόγο. Στο πλαίσιο αυτό, «σπουδαίο λόγο» αποτελούν περιστάσεις υπό τις οποίες δεν μπορεί ευλόγως να αναμένεται από τον εργαζόμενο η συνέχιση της σχέσης εργασίας.

- 12 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η διάταξη αυτή έχει, αφενός, αποτρεπτικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι σκοπός της είναι να αποθαρρύνει τους εργαζομένους από την πρόωρη αδικαιολόγητη καταγγελία της σχέσης εργασίας, και, αφετέρου, οικονομικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι σκοπός της είναι να παράσχει οικονομική ελάφρυνση στον εργοδότη ο οποίος βρίσκεται αντιμέτωπος με την απρόβλεπτη αποχώρηση ενός από τους εργαζομένους του.
- 13 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί όμως αμφιβολίες για το αν το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί αδειών συνάδει με το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, και με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη.
- 14 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
  - «1) Συνάδει με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του [Χάρτη] και με το άρθρο 7 της οδηγίας [2003/88] διάταξη του εθνικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία ο εργαζόμενος δεν δικαιούται χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών του τρέχοντος (τελευταίου) έτους εργασίας, στην περίπτωση που καταγγέλλει μονομερώς την εργασιακή σχέση πρόωρα χωρίς σπουδαίο λόγο (“οικειοθελής αποχώρηση”);
  - 2) Στην περίπτωση που η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι αρνητική:
Πρέπει, στην περίπτωση αυτή, να εξεταστεί περαιτέρω εάν η λήψη της αδείας ήταν αδύνατη για τον εργαζόμενο;
Βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να διενεργείται η εξέταση αυτή;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

- 15 Η job-medium υποστηρίζει ότι τα προδικαστικά ερωτήματα είναι अपαράδεκτα, επειδή το αιτούν δικαστήριο δεν είχε υποχρέωση να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο, δεδομένου ότι η λύση που πρέπει να δοθεί στην υπόθεση της κύριας δίκης είναι προφανής υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης και της υφιστάμενης νομολογίας.
- 16 Διαπιστώνεται ευθύς εξαρχής ότι, υπό το πρίσμα του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δεν ασκεί καμία επιρροή στο παραδεκτό της αίτησης προδικαστικής αποφάσεως το ότι το αιτούν δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να την υποβάλει ή το ότι η απάντηση σε αυτή φέρεται να είναι προφανής υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.
- 17 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων που καθιερώνεται με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής απόφασης, να αξιολογήσει, λαμβάνοντας

υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Ως εκ τούτου, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί [απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Πλαστογραφία), C-510/19, EU:C:2020:953, σκέψη 25].

- 18 Συνεπώς, συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας για τα ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που έχουν υποβληθεί [απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Πλαστογραφία), C-510/19, EU:C:2020:953, σκέψη 26].
- 19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η άρνηση καταβολής στον WD της χρηματικής αποζημίωσης για τη μη ληφθείσα άδεια κατά τη λύση της σχέσης εργασίας που τον συνέδεε με την job-medium βασίζεται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου περί αδειών, καθότι ο εργαζόμενος κατήγγειλε τη σχέση εργασίας πρόωρα χωρίς σπουδαίο λόγο.
- 20 Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων αυτών, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες για τη συμβατότητα της εν λόγω διάταξης με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/88 και το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη.
- 21 Είναι, ως εκ τούτου, πρόδηλο ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και ότι η απάντηση σε αυτά είναι χρήσιμη και λυσιτελής για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο.
- 22 Τα προδικαστικά ερωτήματα είναι, συνεπώς, παραδεκτά.

Επί της ουσίας

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 23 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, σε συνδυασμό με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου κατά την οποία δεν καταβάλλεται χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών του τρέχοντος τελευταίου έτους εργασίας, στην περίπτωση πρόωρης και χωρίς σπουδαίο λόγο λύσης της σχέσης εργασίας εκ μέρους του εργαζομένου ή της εργαζομένης.
- 24 Υπενθυμίζεται ευθύς εξαρχής ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα κάθε εργαζομένου σε ετήσια άδεια μετ' αποδοχών πρέπει να θεωρείται ως ιδιαίτερης σημασίας αρχή του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης, από την οποία δεν χωρεί παρέκκλιση και της οποίας η εφαρμογή από τις αρμόδιες εθνικές αρχές μπορεί να γίνεται μόνον εντός των ορίων που ρητώς καθορίζει η οδηγία 2003/88 (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουνίου 2014, *Bollacke*, C-118/13, EU:C:2014:1755, σκέψη 15 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 25 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 απηχεί και διευκρινίζει το θεμελιώδες δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, Επιτροπή και Συμβούλιο κατά Carreras Sequeros κ.λπ., C-119/19 P και C-126/19 P, EU:C:2020:676, σκέψη 115).
- 26 Κατά συνέπεια, το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών δεν μπορεί να ερμηνεύεται στενά (αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2012, Heimann και Toltschin, C-229/11 και C-230/11, EU:C:2012:693, σκέψη 23, και της 25ης Ιουνίου 2020, Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria και Iccrea Banca SpA, C-762/18 και C-37/19, EU:C:2020:504, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 27 Επιπλέον, όπως προκύπτει από το γράμμα της οδηγίας 2003/88 και τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα κράτη μέλη, μολονότι δύνανται ελεύθερα να καθορίζουν τους όρους ασκήσεως και εφαρμογής του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, εντούτοις δεν μπορούν να εξαρτούν από οποιαδήποτε προϋπόθεση την ίδια την ύπαρξη του εν λόγω δικαιώματος, το οποίο απορρέει απευθείας από την οδηγία (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria et Iccrea Banca SpA, C-762/18 και C-37/19, EU:C:2020:504, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 28 Ως προς το ζήτημα αυτό, υπενθυμίζεται ότι ο σκοπός του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, το οποίο κατοχυρώνει υπέρ κάθε εργαζομένου το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88, συνίσταται στην παροχή στον εργαζόμενο της δυνατότητας, αφενός, να αναπαυθεί από την εκτέλεση των καθηκόντων που έχει αναλάβει στο πλαίσιο της συμβάσεως εργασίας του και, αφετέρου, να έχει στη διάθεσή του ένα χρονικό διάστημα αναψυχής και ψυχαγωγίας. Ο σκοπός αυτός, που διακρίνει το δικαίωμα σε ετήσια άδεια μετ' αποδοχών από άλλους τύπους άδειας που υπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς, στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο εργαζόμενος εργάστηκε πράγματι κατά την περίοδο αναφοράς (αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 2018, Dicu, C-12/17, EU:C:2018:799, σκέψεις 27 και 28, και της 25ης Ιουνίου 2020, Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria και Iccrea Banca SpA, C-762/18 και C-37/19, EU:C:2020:504, σκέψεις 57 και 58).
- 29 Πρέπει να προστεθεί ότι το δικαίωμα ετήσιας άδειας αποτελεί τη μία από τις δύο πτυχές του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών ως ουσιώδους αρχής του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης. Ειδικότερα, το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα περιλαμβάνει επίσης δικαίωμα στην καταβολή αποδοχών, καθώς και το, άρρηκτα συνδεδεμένο με το δικαίωμα ετήσιας άδειας «μετ' αποδοχών», δικαίωμα στην καταβολή χρηματικής αποζημιώσεως για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια κατά τη λύση της σχέσεως εργασίας (απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria και Iccrea Banca SpA, C-762/18 και C-37/19, EU:C:2020:504, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 30 Όταν λήγει η σχέση εργασίας, είναι πλέον αδύνατη η λήψη αυτούσιας ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών. Για να μην αποκλείεται παντελώς, εξαιτίας της αδυναμίας αυτής, η απόλαυση του εν λόγω δικαιώματος από τον εργαζόμενο, έστω και σε χρηματική μορφή, το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/88 προβλέπει ότι ο εργαζόμενος δικαιούται χρηματική αποζημίωση (απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2009, Schultz-Hoff κ.λπ., C-350/06 και C-520/06, EU:C:2009:18, σκέψη 56).
- 31 Κατά πάγια επίσης νομολογία, το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/88 δεν θέτει καμία προϋπόθεση για τη θεμελίωση του δικαιώματος χρηματικής αποζημιώσεως, πέραν εκείνης κατά την οποία, αφενός, η σχέση εργασίας πρέπει να έχει λυθεί και, αφετέρου, ο εργαζόμενος ή η

εργαζομένη δεν πρέπει να έχει λάβει όλη την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών την οποία edικαιούτο, κατά τον χρόνο λύσεως της σχέσεως αυτής (αποφάσεις της 6ης Νοεμβρίου 2018, Bauer και Willmeroth, C-569/16 και C-570/16, EU:C:2018:871, σκέψη 44, και της 25ης Ιουνίου 2020, Varhoven kasatsionen sad na Republika Bulgaria και Iccrea Banca SpA, C-762/18 και C-37/19, EU:C:2020:504, σκέψη 84 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 32 Συνεπώς, ο λόγος για τον οποίο λύθηκε η σχέση εργασίας δεν επηρεάζει το δικαίωμα χρηματικής αποζημίωσης που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/88 (πρβλ. απόφαση της 20ής Ιουλίου 2016, Maschek, C-341/15, EU:C:2016:576, σκέψη 28).
- 33 Εν προκειμένω, κατά το αιτούν δικαστήριο, ο εργαζόμενος απασχολήθηκε πραγματικά κατά την περίοδο αναφοράς. Συνεπώς, θεμελίωσε δικαίωμα άδειας μετ' αποδοχών της οποίας μέρος δεν είχε κάνει χρήση κατά τη λύση της σχέσης εργασίας. Η χρηματική αποζημίωση για τις μη ληφθείσες ημέρες άδειας δεν του καταβλήθηκε για τον μοναδικό λόγο ότι έλυσε τη σχέση εργασίας πρόωρα και χωρίς σπουδαίο λόγο.
- 34 Πλην όμως, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 32 της παρούσας απόφασης, οι περιστάσεις υπό τις οποίες ο εργαζόμενος λύει, οικεία βουλήσει, τη σχέση εργασίας του δεν έχουν καμία επίπτωση στο δικαίωμά του να λάβει την τυχόν οφειλόμενη χρηματική αποζημίωση για την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών την οποία δεν είχε μπορέσει να εξαντλήσει πριν από τη λύση της σχέσης εργασίας.
- 35 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, σε συνδυασμό με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου κατά την οποία δεν καταβάλλεται χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών του τρέχοντος τελευταίου έτους εργασίας στην περίπτωση πρόωρης και χωρίς σπουδαίο λόγο λύσης της σχέσης εργασίας εκ μέρους του εργαζομένου ή της εργαζομένης.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 36 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, επί του οποίου το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, όπως αυτό παρατίθεται στη σκέψη 14 της παρούσας απόφασης, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οφείλει να εξετάσει αν η λήψη της άδειας μετ' αποδοχών ήταν αδύνατη για τον εργαζόμενο και, αν ναι, με ποια κριτήρια να διενεργήσει την εξέταση αυτή.
- 37 Δεδομένου ότι από τις σκέψεις 30 έως 32, 34 και 35 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι ο εργαζόμενος δικαιούται, σε κάθε περίπτωση, αποζημίωση για τις ημέρες μη ληφθείσας άδειας μετ' αποδοχών, ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο δεν μπόρεσε να τις λάβει, ο εθνικός δικαστής δεν οφείλει να εξετάσει αν ήταν αδύνατη για τον εργαζόμενο η λήψη των ημερών αυτών ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 38 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου κατά την οποία δεν καταβάλλεται χρηματική αποζημίωση για τη μη ληφθείσα ετήσια άδεια μετ' αποδοχών του τρέχοντος τελευταίου έτους εργασίας στην περίπτωση πρόωρης και χωρίς σπουδαίο λόγο λύσης της σχέσης εργασίας εκ μέρους του εργαζομένου ή της εργαζομένης.
- 2) Ο εθνικός δικαστής δεν οφείλει να εξετάσει αν ήταν αδύνατη για τον εργαζόμενο η λήψη των ημερών άδειας μετ' αποδοχών τις οποίες αυτός δικαιούνταν.

(υπογραφές)